

Baten in beeld gebracht

A photograph of a man sitting on a dark metal bench in a park-like setting. He is wearing a light-colored jacket, dark trousers, and a dark cap. Behind him is a green metal fence and dense green foliage. The ground is a light-colored gravel path.

Openbare ruimte levert ook wat op

Michiel G.J. Smit, Redactie Stadswerk magazine
Tim Oosten, CROW

Iedereen voelt direct aan of het prettig toeven is in een openbare ruimte of niet. En dus is het zonneklaar dat woningen en bedrijven aan een mooi plein of langs een lommerrijke laan meer waard zijn dan dezelfde panden in een minder aantrekkelijke omgeving. Maar hoe stel je dergelijke opbrengsten vast?

Stadswerk en de openbare ruimte

Vereniging Stadswerk Nederland biedt tijdens de Dag van de Openbare Ruimte een lezingenprogramma aan. Een drietal onderwerpen passeert de revue: baten van de openbare ruimte, veilig ontwerp en beheer van de openbare ruimte en duurzaam onkruidbeheer. In dit speciale nummer van Stadswerk magazine worden de drie onderwerpen belicht, in dit artikel en de navolgende twee artikelen.

De onderwerpkeuze toont aan hoe breed het terrein van de openbare ruimte is, maar op de dag zelf zal Stadswerk-directeur Rob Karstens de deelnemers uitnodigen om op zoek te gaan naar dwarsverbanden tussen de onderwerpen. Daarmee wordt het belang duidelijk van de netwerkvereniging die Stadswerk is: het faciliteren van uitwisseling tussen verschillende disciplines levert meerwaarde op!

Groen dat voldoet aan de behoeften van gebruikers, bespaart onder andere kosten voor gezondheidszorg.

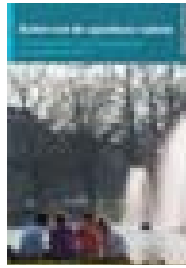

Op allerlei vakgebieden zijn studies verricht om de baten in beeld te brengen.

Tot voor kort was dit bij de openbare ruimte nog niet het geval. Dat is ook niet zo vreemd, want hoe 'vat' je die kwaliteit? CROW heeft met het onderzoek 'Baten van de openbare ruimte' toch een aanzet gegeven om baten in beeld te brengen. En niet zonder succes. Harro Verhoeven, projectmanager Leefomgeving en Milieu bij CROW: 'We beginnen er duidelijk de vinger achter te krijgen wat de openbare ruimte oplevert. Het gevoel was er altijd al. Iedereen voelt op zijn klompen aan dat een mooie, groene, schone, hele, veilige openbare ruimte prettig is, dat je daar graag komt en dat dat dus zijn waarde heeft. Nu hebben we voor het eerst de stap gezet van gevoel naar feiten en cijfers.' Uit deze feiten en cijfers blijkt duidelijk dat investeringen in de kwaliteit van de openbare ruimte een positieve weerslag hebben op tal van andere terreinen.

Brede blik

Stadswerk-directeur Rob Karstens, die voorzitter was van de onderzoekswerkgroep, wil deze boodschap graag uitdragen tijdens het inhoudelijk programma dat Vereniging Stadswerk op de Dag van de Openbare Ruimte verzorgt. 'Zeker de laatste jaren staat het budget voor beheer van de openbare ruimte onder druk als gevolg van

Het onderzoek

In CROW-publicatie nummer 312 'Baten van de Openbare Ruimte' wordt onderzocht wat een 'goede' openbare ruimte is, in hoeverre daar baten uit voortvloeien, wat die baten dan zijn en hoe groot die zijn. In het onderzoek wordt de Maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) als uitgangspunt genomen. Bij deze methode worden kosten en baten van allerlei aard omgezet in euro's om zo het geheel te kunnen overzien en op grond daarvan gemotiveerde keuzes te maken.

Om de kwaliteit van de openbare ruimte te meten, is een meetlat samengesteld die de passendheid bij de behoeften van gebruikers van een bepaalde ruimte als uitgangspunt heeft genomen. Er zijn vier typen openbare ruimte onderscheiden (woonstraat, buurtontsluitingsweg, voorzieningsstraat en een 'plein en een park'). Bij elk type ruimte zijn kwalitatieve beschrijvingen gegeven, op grond van functionele en esthetische inrichtingskwaliteit. Deze meetlat is toegepast op wijken in achttien gemeenten. De resultaten zijn gekoppeld aan een zestal batenkengetallen.

Hoewel de studie oriënterend van karakter is, zijn er nu al interessante conclusies te trekken, die het belang van 'goede' openbare ruimte duidelijk aantonen. Een drietal voorbeelden:

- 7 procent stijging woongenotwaarde per punt (op een vijfpuntschaal) voor de onderhoudskwaliteit van groen in de buurt
- 22 procent woongenotwaarde per punt (op een vijfpuntschaal) voor de aantrekkelijkheid van de bebouwing in de buurt
- 30 minder leegstaande woningen per 1.000 woningen per jaar per punt (op een vijfpuntschaal) inrichtingskwaliteit van de openbare ruimte. Dit komt neer op 164.520 euro per jaar.

gemeentelijke bezuinigingen. Juist dan is het belangrijk om daar met een brede blik naar te kijken. Een bezuiniging op het beheerbudget is wellicht helemaal geen bezuiniging als je de gevolgen voor andere terreinen erin betreft. Met een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) kun je dat goed aantonen. Dat is het besef dat ik onder de aandacht wil brengen: als je aan de knoppen van de openbare ruimte draait, heeft dat ook elders effecten. Door slim aan de knoppen

te draaien, kun je de beschikbare middelen optimaal inzetten om het geheel van doelstellingen voor de leefomgeving te behalen. Daarin is dan zowel de harde kant van ontwerp, inrichting, beheer en onderhoud vertegenwoordigd als het gebruik en het profijt van dat gebruik.'

Geen eindstation

Het onderzoek is uiteraard geen eindstation. Integendeel, het is een eerste stap naar een nieuwe manier van kijken naar investeringsbeslissingen in de openbare ruimte. Dat vraagt om een andere manier van budgetteren en verdere ontzotting. Ook politiek-bestuurlijk is verdergaande samenwerking nodig om investeringen op elkaar af te stemmen en erkenning dat 'goede' openbare ruimte ook voor andere portefeuillehouders wat waard zou moeten zijn. Het CROW-onderzoek is een duidelijk bewijs dat het ook echt zo werkt: de baten van 'goede' openbare ruimte zijn legio. <<

Op de Dag van de Openbare Ruimte biedt Vereniging Stadswerk Nederland een lezing aan over dit onderwerp. U kunt dan vragen stellen en mee discussiëren over dit onderwerp.

'Goede' openbare ruimte levert ook aantoonbaar recreatieve baten op.

Websites

www.crow.nl

www.dagvandeopenbareruimte.nl

www.stadswerk.nl